

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa K. L.
przeciwko M. K.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 grudnia 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania wobec wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ustawodawca zmierza w ten sposób do zagwarantowania, że skarga kasacyjna (nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń) będzie pełnić przypisanie jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 grudnia 2018 r. powódka K. L. oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach określonych w 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Jednocześnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie doprecyzowuje się, że w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. chodzi o zagadnienie istotne i ściśle jurydyczne, tj. dające się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Musi być to również zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencki, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Oznacza to, że dla przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie jest wystarczające - tak jak czyni to skarżąca we wniesionej skardze kasacyjnej - jedynie wyeksponowanie zagadnienia prawnego bez jednoczesnego uzasadnienia istoty dostrzeganego zagadnienia problemowego oraz wyjaśnienia, jaki wpływ wyróżnione zagadnienie ma dla rozwoju prawa i działalności orzeczniczej sądów.

Na skarżącej spoczywa bowiem obowiązek nie tylko ujęcia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, ale również uzasadnienia dostrzeganych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Zwrócić przy tym należy uwagę, że problem charakteru prawnego nawiązki orzekanej w postępowaniu karnym - na podstawie przepisów Kodeksu karnego w brzmieniu przed ich zmianami dokonanymi w 2015 r. - w tym także w zakresie znaczenia jej funkcji kompensacyjnej, był już wielokrotnie analizowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 listopada 2014 r., IV KK 129/14, nie publ., z dnia 11 maja 2012 r., IV KK 365/11, nie publ.; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1 października 2010 r., IV KK 46/10, nie publ.; z dnia 4 lutego 2002 r., II KKN 385/01, nie publ., z dnia 11 marca 2005 r., V KK 335/04 OSN w sprawach karnych 2005, poz. 541 i z dnia 13 maja 2005 r., IV CK 706/04, BSN 2005, nr 9, s. 12 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 31/11, OSNC 2012, nr 3, poz. 29).

Nie można także uznać za skuteczne powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Tych elementów nie można przypisać przedstawionemu przez skarżącą uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej, który oczywistej zasadności skargi kasacyjnej upatruje w tym, że Sąd drugiej instancji, mimo stwierdzenia naruszenia jej dóbr osobistych, nie orzekł o przyznaniu jej zadośćuczynienia oraz uznał, że wystarczającą formą zadośćuczynienia - wbrew żądaniu publicznego złożenia przeprosin przez pozwanego - jest złożenie przez niego osobiście przeprosin. Podkreślić przy tym należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego

przyjmuje się, że forma, w której pozwany powinien złożyć oświadczenie stanowiące przeproszenie, z uwzględnieniem celu dokonania tej czynności w postaci usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych należy do sądu, który nie jest w tym względzie związany żądaniem i może dokonać wyboru miejsca niewskazanego przez powoda (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 marca 2016 r., I CSK 90/15, OSNC-ZD 2017, nr 2, poz. 35; z dnia 17 maja 2013 r., I CSK 540/12, OSNC-ZD 2013, nr 4, poz. 85; z dnia 11 sierpnia 2016 r., I CSK 543/15, nie publ.).

Za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej nie może przemawiać także fakt, że powódce nie przyznano zadośćuczynienia w związku z naruszeniem jej dóbr osobistych. Kwestia przyznania zadośćuczynienia ma charakter oceny i w tym względzie Sąd drugiej instancji posiada znaczny zakres uznania. Skuteczne zakwestionowanie w skardze kasacyjnej rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania przyznania zadośćuczynienia wymaga od skarżącego wywiedzenia, iż wydane w tym względzie orzeczenie jest rażąco nieproporcjonalne do doznanej krzywdy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 587/10, nie publ.). Na taką okoliczność nie powołała się jednak skarżąca we wniesionej skardze kasacyjnej, a tym samym nie było podstaw do uznania, iż we wskazanym zakresie Sąd Apelacyjny dopuścił się oczywistego naruszenia art. 448 w zw. z art. 24 k.c.

W sprawie nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw